

Sygn. akt VI Cz 879/18

POSTANOWIENIE

Dnia 30 sierpnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie VI Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Polak

Sędziowie: SSO Karol Kołodziejczyk

SSR del. Aleksandra Korusiewicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 30 sierpnia 2018r.

sprawy egzekucyjnej wierzyciela (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

z udziałem dłużnika A. O.

skarga wierzyciela na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Pabianicach M. J. w sprawie Km (...)

na skutek zażalenia wierzyciela (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 22 lutego 2018r.

sygn. akt XV Co 412/18

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że uchylić pkt 1,

2. w pozostałym zakresie zażalenie oddalić ,

3.odstąpić od obciążania dłużnika kosztami postępowania zażaleniowego w zakresie , w jakim zostało ono uwzględnione.

Sygn. akt VI Cz 879/18

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Częstochowie postanowieniem z dnia z dnia 22 lutego 2018r.

odrzucał skargę wierzyciela (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. w części dotyczącej nieuwzględnionych wydatków gotówkowych (pkt 1); uchylił zaskarżone postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Pabianicach M. J. z dnia 21 grudnia 2017r. w sprawie Km (...)i przekazał sprawę Komornikowi do ponownego rozpoznania (pkt 2) oraz odstąpił od obciążania dłużnika kosztami postępowania skargowego.

W motywach orzeczenia podał, że (...) Sp. z o.o. w S. wniosła skargę na czynność komornika w postaci postanowienia o oddaleniu wniosku o uzupełnienie postanowienia o umorzeniu postępowania domagając się jego uchylenia i nakazania komornikowi, aby uzupełnił postanowienie z dnia 30 listopada 2017r. poprzez orzeczenie o całości kosztów postępowania egzekucyjnego od daty wpływu wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego do daty jego zakończenia, w tym o kosztach zastępstwa prawnego wierzyciela, wskazanie w jakim zakresie koszty te zostały

ściągnięte od dłużnika, a w jakiej kwocie pozostają niepokryte oraz wskazanie, kogo i na czyją rzecz koszty te obciążają w zakresie, w jakim nie zostały ściągnięte wraz z egzekwowanym roszczeniem.

Rozpoznając sprawę Sąd Rejonowy ustalił, że postępowanie egzekucyjne w sprawie Km (...) zostało wszczęte na wniosek wierzyciela (...) Sp. z o.o. w S. z dnia 2 września 2016r. w oparciu o załączony do wniosku tytuł wykonawczy (brak go w aktach Km (...)) przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Krakowa Nowej Huty w Krakowie P. G.. Postanowieniem z dnia 13 września 2016r. Komornik ten przyznał wierzycielowi koszty zastępstwa w postępowaniu egzekucyjnym w wysokości 1.200 zł. Postanowieniem z dnia 30 listopada 2016r. w związku ze zbiegiem egzekucji sądowych, stwierdził swą niewłaściwość i przekazał sprawę do dalszego prowadzenia Komornikowi sądowemu przy Sądzie Rejonowym w Pabianicach M. J. ustalając w pkt 3 postanowienia koszty postępowania egzekucyjnego na kwotę 80,14 zł. Postanowieniem z dnia 30 listopada 2017r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Pabianicach M. J. umorzył postępowanie egzekucyjne na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c., ustalił koszty postępowania egzekucyjnego na kwotę 126,03 zł, obciążył nimi wierzyciela oraz orzekł o obowiązku ich zwrotu na rzecz wierzyciela przez dłużnika. Wierzyciel wniósł o uzupełnienie postanowienia kończącego postępowanie i ustalającego koszty w sprawie Km (...) z dnia 30 listopada 2017r. poprzez uwzględnienie wydatków gotówkowych powstałych w toku postępowania prowadzonego przez Komornika sądowego P. G. oraz kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym. Postanowieniem z dnia 21 grudnia 2017r. organ egzekucyjny oddalił powyższy wniosek. Z uzasadnienia powyższego postanowienia wynika jednoznacznie, iż został rozstrzygnięty – w sposób negatywny - jedynie wniosek w zakresie kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym. Nie został natomiast rozpoznany wniosek o uzupełnienie postanowienia kończącego postępowanie w zakresie kosztów egzekucji tj. wydatków gotówkowych w wysokości 120,03 zł.

Zdaniem Sądu organ egzekucyjny w postanowieniu z dnia 21 grudnia 2017r. nie orzekł o wszystkich żądaniach wierzyciela zawartych we wniosku z dnia 11 grudnia 2017r. co uniemożliwiło (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. zaskarżenia tego orzeczenia w zakresie wydatków gotówkowych poniesionych w toku postępowania prowadzonego przez Komornika Sądowego P. G.. W myśl utrwalonej linii orzeczniczej środek odwoławczy można wnieść wyłącznie od istniejącego orzeczenia. Wywiedzenie skargi jest w takich przypadkach niedopuszczalne, ponieważ brakuje substratu zaskarżenia. Organ egzekucyjny nie rozstrzygając w postanowieniu z dnia 21 grudnia 2017r. o wszystkich żądaniach wierzyciela (pozytywnie bądź negatywnie) zamknął mu drogę do zaskarżenia tego orzeczenia i w tej części skargę należało odrzucić na podstawie art. 767³ k.p.c.

Zaskarżone postanowienie podlegało uchyleniu z następujących przyczyn.

Egzekucja kosztów niezbędnych do celowego przeprowadzenia egzekucji jest dopuszczalna po wydaniu postanowienia o ich ustaleniu. Ustalenie kosztów postępowania egzekucyjnego może nastąpić dopiero po zakończeniu egzekucji, gdyż wówczas wiadomo, jakie koszty zostały poniesione. Na koszt egzekucji, oprócz opłaty egzekucyjnej, składają się także zaliczki na pokrycie wydatków (art. 39 i 40 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (u.k.s.e.) oraz należności pełnomocnika strony lub strony działającej bez pełnomocnika. Wypadki, w których komornik wydaje postanowienie w związku z pobraniem zaliczki określają art. 41 oraz 42 w związku z art. 49 ust. 3 u.k.s.e. W innych wypadkach należności z tego tytułu podlegają ściągnięciu wraz z dochodzonym roszczeniem. Te same zasady dotyczą ściągnięcia opłat za czynności adwokatów i radców prawnych za czynności w postępowaniu egzekucyjnym, a ostateczne rozliczenie kosztów egzekucji następuje w postanowieniu określonym w art. 770 k.p.c..Z powyższego wynika, że tytułem egzekucyjnym podlegającym wykonaniu w rozumieniu art. art. 770¹ k.p.c. jest wyłącznie postanowienie w przedmiocie rozliczenia kosztów egzekucji wydane po zakończeniu postępowania na podstawie art. 770 k.p.c. Zatem koszty postępowania egzekucyjnego (całego) powinny zostać ustalone w postanowieniu kończącym to postępowanie i rozliczającym koszty egzekucji, w tym koszty zastępstwa wierzyciela na podstawie art. 770 k.p.c. Ponadto trzeba mieć na uwadze treść art. 826 k.p.c. wprowadzającego zasadę, że umorzenie postępowania egzekucyjnego powoduje uchylenie dokonanych czynności egzekucyjnych, nie pozbawiając wierzyciela możliwości wszczęcia ponownej egzekucji. Przewidziany w tym przepisie skutek nie może naruszać praw osób trzecich. W piśmiennictwie przyjmuje się, że skutek ten następuje w każdym przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego (z mocy samego prawa, na

wniosek czy z urzędu) i polega na przywróceniu stanu prawnego sprzed wszczęcia egzekucji. W konsekwencji należy przyjąć, że prawomocne postanowienie o częściowym ustaleniu kosztów egzekucji w zakresie kosztów zastępstwa prawnego i o obciążeniu tymi kosztami dłużnika, wydane przedwcześnie i nieprawidłowo przy wszczęciu postępowania egzekucyjnego, niewykonane w toku tego postępowania, podlegają uchyleniu z chwilą umorzenia postępowania egzekucyjnego, któremu towarzyszyć powinno ostateczne rozliczenie kosztów.

Niewydanie końcowego postanowienia rozliczającego koszty postępowania stosownie do art. 108 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. lub niezamieszczenie w nim rozstrzygnięcia o wszystkich kosztach tego postępowania uprawnia do żądania uzupełnienia odpowiednio na podstawie art. 351 w związku z art. 361 i 13 § 2 k.p.c. w odniesieniu do kosztów poniesionych przez wierzyciela lub na podstawie art. 108¹ w związku z art. 13 § 2 k.p.c. w odniesieniu do kosztów poniesionych przez komornika lub Skarb Państwa. A zatem stanowisko organu egzekucyjnego odmawiające uzupełnienia postanowienia kończącego postępowanie w zakresie kosztów zastępstwa prawnego należy uznać za nieuzasadnione.

Wobec powyższego orzeczono jak w pkt 2 sentencji na podstawie art. 767 k.p.c.

O kosztach Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przyjmując, iż rodzaj i charakter uchybienia usprawiedliwia odstąpienie od obciążenia dłużnika zwrotem kosztów niniejszego postępowania.

Zażalenie na powyższe postanowienie w zakresie pkt 1 i 3 wniósł wierzyciel (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S..

Wierzyciel zarzucił:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego postanowienia poprzez przyjęcie, że postanowienie Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Pabianicach M. J. z dnia 21 grudnia 2017r. w sprawie Km (...) dotyczyło tylko wniosku o uzupełnienie postanowienia w zakresie kosztów zastępstwa prawnego wierzyciela w postępowaniu egzekucyjnym, podczas gdy komornik oddalając ten wniosek nie sprecyzował jego zakresu, a zatem oddalił go w całości,
2. naruszenie art. 767³ § 1 k.p.c. poprzez jego zastosowanie w sytuacji, gdy brak było podstaw do odrzucenia skargi,
3. naruszenie art. 102 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. poprzez przyjęcie, że zachodzą podstawy od odstąpienia od obciążania dłużnika kosztami postępowania,
4. naruszenie 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez jego pominięcie i niezastosowanie.

W oparciu o wskazane zarzuty wierzyciel domagał się zmiany zaskarżonego postanowienia i merytoryczne rozpoznanie skargi oraz zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego, ewentualnie uchylenia postanowienia w zaskarżonej części.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie było częściowo uzasadnione.

Rację ma wierzyciel wskazując, że z treści postanowienia komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Pabianicach M. J. z dnia 21 grudnia 2017r. w sprawie Km (...) nie wynika, że dotyczyło ono tylko oddalenia wniosku o uzupełnienie postanowienia w zakresie kosztów zastępstwa prawnego wierzyciela w postępowaniu egzekucyjnym. Komornik oddalając wniosek wierzyciela nie sprecyzował jego zakresu, czyli oddalił go w całości. Zakres rozstrzygnięcia wynika z sentencji postanowienia, a nie z jego uzasadnienia. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 20 grudnia 2013r. III CSK 326/13 LEX nr 1448732 rozstrzygając analogiczną kwestię wskazał, że prawomocny wyrok sądu drugiej instancji może być przedmiotem zaskarżenia skargą kasacyjną jedynie w takiej części, w jakiej istnieje, czy to w postaci pozytywnej, czy też negatywnej. Przedmiotem uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.)

albo uchylecia i orzeczenia co do istoty sprawy (art. 398¹⁶ k.p.c.) przez Sąd Najwyższy może być jedynie konkretne orzeczenie sądu drugiej instancji, a zatem takie, które zostało wyrzeczone w jego sentencji. Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 kwietnia 2017r. V CZ 30/17 LEX nr 2334906 wskazując w zdaniu 2 sentencji, że treści brakującego rozstrzygnięcia co do roszczenia pieniężnego objętego powództwem, a także merytorycznego lub procesowego (odrzucenie pozwu, umorzenie postępowania) charakteru tego rozstrzygnięcia, nie można natomiast domniemywać na podstawie wykładni sformułowań użytych w sentencji lub na podstawie uzasadnienia wyroku, czyli rozumując a contrario decydujące znaczenie ma sentencja orzeczenia, a nie jego uzasadnienie.

W tych okolicznościach Sąd odwoławczy zmienił zaskarżone postanowienie i uchylił pkt 1 postanowienia Sadu Rejonowego uznając, że postanowieniem z dnia 21 grudnia 2017r. w sprawie Km (...)komornik oddalił w całości wniosek o uzupełnienie orzeczenia, a tym samym rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2 dotyczy całości skargi.

Podstawą prawną zmiany zaskarżonego orzeczenia był art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

W pozostałym zakresie zażalenie było nieuzasadnione, co skutkowało jego oddaleniem w oparciu o art. 385 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. Słusznie Sąd Rejonowy stosując art. 102 k.p.c. nie obciążył dłużnika kosztami postępowania wywołanego wniesieniem skargi, przyjmując, że zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony. Wierzyciel realizował swoje ustawowe uprawnienie składając skargę, a dłużnik nie miał wpływu na treść wydanego przez komornika postanowienia.

Z tych samych przyczyn Sąd Okręgowy stosując art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążania dłużnika kosztami postępowania zażaleniowego w zakresie, w jakim zostało ono uwzględnione.